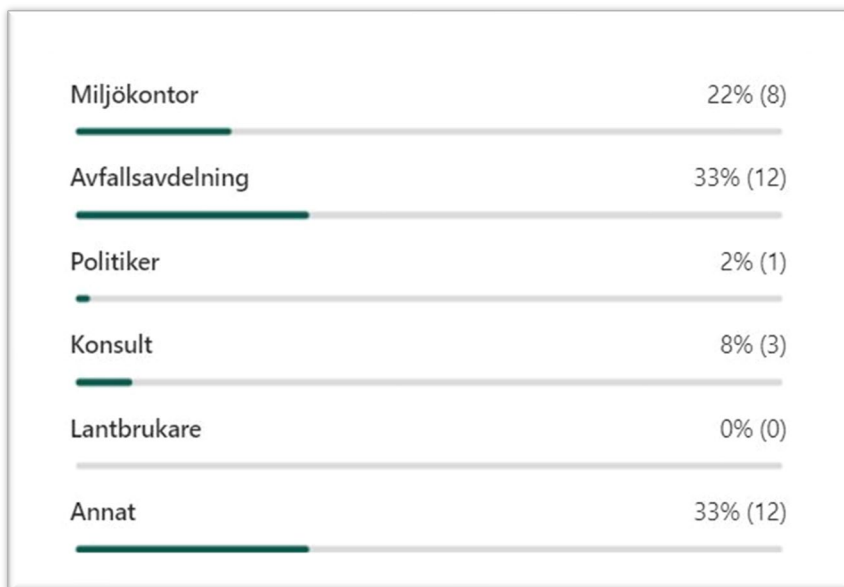

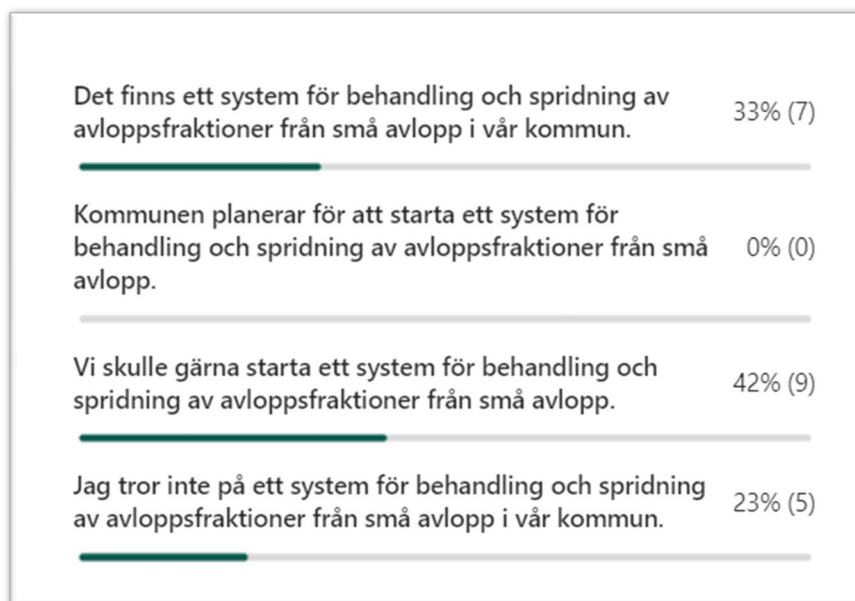
Diskussionsfrågor sammanställning nätverksträff små avlopp i kretslopp 27 maj 2021, digital träff

Bilder från de två snabba frågorna som ställdes till träffens deltagare:

1. Var jobbar du/Vad jobbar du som?

2. Hur ser det ut i den kommun du jobbar i?

Fråga 1. Hur får vi fler fastighetsägare att välja kretsloppsanpassat avlopp?

Exempel på frågor att diskutera:

- Varför väljer så få kretsloppsanpassade avloppslösningar?
- Behövs mer information - är tekniken för okänd/ökänd?
- Fungerar tekniken eller behöver vi få fram bättre produkter?
- Finns praktiska exempel på att kretsloppslösningar/slutna tankar även är positivt utifrån
 - Vattenkvalitetsperspektivet t ex minska övergödning till vattendrag och sjöar?
 - Lättskött anläggning för den enskilda fastighetsägaren?
- Kan vi ställa krav på kretsloppsanpassade avloppssystem i stad och land? Vad kan MHK göra inom ramen för miljöbalken och allmänna råd?
- Kan vi styra mot kretsloppslösningar med avfallstaxan?
- Hur kan vi få fler kretsloppssystem i städerna?
- (lägg gärna till någon mer fråga inom samma ämnesområde)

→ Kom gärna överens om minst en - gärna fler - konkreta aktiviteter på hur ni eller någon annan kan arbeta vidare med frågan om att få fler att välja kretsloppsanpassade avloppslösningar, ange gärna vem.

→ Kom gärna överens om minst en "olöst" fråga som behöver utredas / diskuteras vidare

Minnesanteckningar:

Grupp nr 3: I Södertälje och Västerås finns kretsloppslösningar.

I Västerås är det ett bostadsområde "Munga" där abonnenterna fått ansluta sig till lösningen som Mälarenergi skapat för sorterat avfall. Man har genom åren jobbat bort slutna tankar till förmån för minireningsverk och gemensamma lösningar, framför allt i sommarstugeområden i Västerås.

I Södertälje "tvingas folk" att utreda möjlighet till kretsloppslösning i första hand både nybyggnation och befintligt, mest rimligt vid nybyggnation och främst i landsbygden (enskilda avlopp). Etablerat system. Tömningsentreprenören fraktar avfall från vissa hushåll till våtkomposteringen. Folk skeptiska till teknikproblem (rädd för vakumlösningar, ledningar/installation), extremt snålspolande toaletter ex ecoflush.

Vakin, allt transporteras till reningsverket, ingen separat återvinning men man kör avvattning med polymer. Kunden kan välja heltömning men det är mycket dyrare.

För att kunna ställa krav måste det finnas ett system att ansluta sig till och möjlighet för kunden och styrning mot kretsloppslösningar. Information om nyttan med kretsloppslösningar, återföring av näringsämnen.

Vid nybyggnation av bostadsområden bör man tänka kretslopp och skapa förutsättningar för ex utsortering av fler fraktioner.

Förslag från konsulten att titta på ex Skinnskatteberg där man har problem med reningsverket och ganska hög andel slam från enskilda avlopp, många slutna tankar.

Statliga subventioner?

Grupp nr 6: *Fastighetsägaren vill helst att det ska kosta så lite som möjligt – både installation och drift (tömning). Man vill slippa täta tömningar t.ex. Minireningsverk är attraktivt för fastighetsägare.*

I smålandskommunerna är många fritidshusägare intresserade av torrklosett, för att det är ekonomiskt. De flesta har då eget omhändertagande av latrinen.

Planen för vad man kan göra med fraktionen behöver komma först.

För nybyggnation brukar det inte vara lönsamt för fastighetsägaren att anlägga slutna tankar.

Fråga nr 2. Tömning tankar mm

Exempel på frågor att diskutera:

- Har ni budad tömning eller schemalagd tömning av slutna tankar?
- Hur säkerställer ni att folk inte "sätter ett spett i tanken"? (T.ex obligatorisk tömning med vissa intervall, provtryckning etc.). Har ni schabloner för hur ofta specifika hushåll borde behöva tömma?
- Har ni upplevt problem med att vattensnåla tekniker blir ett problem för anläggning, drift och skötsel?
- Hur ofta tömmer ni fettavskiljare i er kommun?
- Hur hanterar ni reningsverk, t ex Alnarp Cleanwater, som enligt försäljare inte behöver tömmas?
- På vilka grunder utfärdar ni dispens för färre tömningar än standard?
- Vem är dispensinstans? MHK, renhållningsavdelningen, annan?
- Har ni särskild taxa för tömning av kretsloppsanläggningar? (Jmf gratis urinhämtning i vissa kommuner).
- (lägg gärna till någon mer fråga inom samma ämnesområde)

→ Kom gärna överens om minst en - gärna fler - konkreta aktiviteter på hur ni eller någon annan kan arbeta vidare med frågan om tömning av tankar och reningsverk, ange gärna vem.

→ Kom gärna överens om minst en "olöst" fråga som behöver utredas / diskuteras vidare

Minnesanteckningar:

Grupp nr 2: Grupp 2 – Dalslands miljö- & energiförbund, Västblekinge Miljö AB, Knivsta kommun, + student Uppsala kn.

Budad eller schemalagd tömning av slutna tankar? Hur säkerställs att folk inte "sätter spätt i tanken....?"

Aktuella områden som fanns representerade i vår grupp var Dalsland, Sölvesborg och Knivsta och på alla ställen tillämpas en mix av budad eller schemalagda tömningar. I Sölvesborg använde man sig förr av budad tömning, men efter stora problem med "svart-tömningar" beslutade man om krav på en obligatorisk tömning per år. I och med att brukare tvingas att betala för minst en tömning oavsett behov, försvann incitamentet att fuska till största del. Alla hushåll/brukare som inte utfört en tömning över året samlas upp i en uppsamlingsrunda i slutet av året.

I Knivsta har man ett fåtal budade tömningar, 98% är schemalagda.

I Dalsland har man ingått i LOVA-projekt och i och med det gjort en överblick över slamtömningar. Konsulten inom projektet föreslog schemalagd tömning, oavsett behov, men Dalslands miljö- & energiförbund tycker att det finns en vits med budade tömningar för att inte bidra till onödiga extra transporter och merarbete. De har en stor andel som inte har behov av tömning mer än ca vart 3:e år (beroende på många fritidshus som inte nyttjas stora delar av året, samt möjligen större tankvolymmer). Efter 15 år på sin position har han inte varit med om att man upptäckt "svart-tömningar". Vid nyanläggning krävs utredning kring kretsloppslösningarnas ekonomi är hållbar, trenden går mot att tankarna blir större, idag 5-6 m³. 1/3 av tankarna som anläggs idag blir slutna i Dalslands miljö- & energiförbunds område.

Upplevt problem med vattensnåla tekniker?

Dalslands miljö- & energiförbund berättade om en enkät som skickats ut till brukare av slutna tankar (som han också berättade om under mötet). Syftet var att se om vissa politikernas negativa

idéer om kretsloppsavloppen stämmer med erfarenheter från människorna som använder dem. Ca 500 svar inkom och av dessa hade 1 haft problem med stopp i avloppet. 7% tyckte att man behövde tömma för ofta, men oftast handlade det om att man hade en äldre, icke snålspolande wc eller till och med tillförde BDT-vatten.

Dalslands miljö- & energiförbund påpekade också att det kunde vara större problem med äldre typer av tankar, speciellt vid gles tömning. Det kunde vara svårt att få full tömning på tanken tex. Om luftningen inte fungerar i tanken, kan det medföra att vattenlåset sugs med och det skapar lukt inne i fastigheten. De moderna tankarna har inte samma problem, eftersom de se annorlunda ut.

Hur ofta tömmer ni fettavskiljare i er kommun?

Dalslands miljö- & energiförbund – vet inte, miljökontoret hanterar inte de frågorna.

Knivsta – har inte så många fettavskiljare i kommunen och de har därför ingen del i det, det sköts mellan brukare och entreprenör. Han tillägger att de kanske borde vara mer involverade.

Västblekinge Miljö AB – Tömning ska ske 4 ggr/år via entreprenör. Det tas om hand i biogasanläggningen.

Hur hanterar ni reningsverk, tex Alnarp Cleanwater...?

Hos Dalslands miljö- & energiförbund finns inte så många anläggningar av den typen, en anläggning har funnits i några år och tillstånd har getts till kanske 4-5 st på senare tid.

Generellt vill man att en uppföljning av anläggningen görs med 5-10 års säkerhetsintervall. Man kan också tänka sig egenkontroller.

På vilka grunder utfärdar ni dispens för färre tömningar än standard?

Dalslands miljö- & energiförbund – Det är miljöenheten som fattar dessa beslut och för att få dispens krävs först en ansökan om detta. Ett exempel till dispens kan vara att en bostad har en tank dimensionerad för 5 personer, men i bostaden bor endast 1 eller 2. Tömning vart annat år är kanske rimligare i det fallet, snarare än varje år. Dispensen utfärdas då under förutsättning att omständigheterna inte förändras och gäller i högst 6 år.

Har man en slutna tank för KL-vatten och använder sin gamla trekammarbrunn (som dimensionerats för KL+BDT) till enbart BDT-vatten kan dispens ges för tömning vart 4:e år, eftersom trekammarbrunnen då är överdimensionerad.

Grupp nr 4: Tömning av slam:

*Problem med minireningsverk

*Schemalagd tömning mest till slamavskiljare och mest budning till slutna tankar

*Dispens Max 2 år, annars problem med tömning - för fritidshus, 1 boende. snålspolande toaletter

*Önskar 2 fraktioner med återföring av vattenglasen vi har långa avstånd

*Bäst förbränningarna - gasoline förbränning

Grupp nr 5:

Hur hanterar ni reningsverk, t.ex. Alnarp Cleanwater, som enligt försäljare inte behöver tömmas?

Om Alnarps anläggning fungerar som enligt dem själva och inte behöver tömmas så skulle det vara praktiskt och fastighetsägaren spar rätt mycket pengar. Det svåra är dock att det inte finns något sätt att verifiera anläggningens funktion. Enligt Haninge behöver Alnarps anläggning tömmas vart 10:e år. Det är inte ovanligt att anläggningen ligger belägen på svåra ställen. Anläggningen

behöver mycket vatten (permanentboende) för att fungera enligt Haninge. Skara: har ingen sådan anläggning vad de vet.

Haninge: Anläggningen behöver p-filter efter vid hög skyddsnivå. Damm efter är också en fördel.

NSR: Anläggningarna är relativa nya hos dem och har lagts på bud.

Har ni budad tömning eller schemalagd tömning?

NSR: Tömning minst en gång per år enligt renhållningssordningen, men Alnarp är undantaget.

Dispens kan sökas. Haninge: dispens är dyrt. Många tekniker med olika tömningsintervall. Borde vara lättare att få dispens.

Fosforfällor när byts de? Miljösidan bestämmer. Komplex fråga. Skulle behöva göras en studie.

Inga bra exempel i gruppen men Uppsala verkar ha relativt bra metod, skickar ett brev med jämna mellanrum.

Fettavskiljare: bör tömmas med säkerhetsmarginal. Men kan se illa ut, tar lång tid att tömma, dyrt och motsträviga "ägare".

Olöst fråga som behöver utredas: Beslutsunderlag för hur ofta tömning behövs för olika typer av anläggningar. Det skulle ge bättre tömningsrutiner från början. Tömning av BDT: Väldigt olika för olika kommuner idag.

Vore bra om det fanns stöd i miljölagstiftningen att luta sig mot vid bedömning av avloppsanläggningar. Idag: måste motivera varför en anläggning inte fungerar, tydliggjordes efter en dom i höstas. Vore bra med mer utvecklade sätt att kontrollera vid inspektion, typ filma i rör etc. Svårt dock eftersom resurserna oftast är begränsade.

NSR: Enskilda tömmare och deras anteckningar är viktiga, har ett system för noteringar som är värdefullt. Vissa försöker reklamera tömningar, bra att kunna stämma av med insatt slamtömningsentreprenör. Haninge: Ja, vore bra att använda dem mer. Minireningsverk: kan vara svårt med tömning om det inte finns några instruktioner på plats. Viktigt att jobba med tillverkarna. Ibland också svårt att komma fram. Någon som har extra arbetsmiljöavgifter? Ja vid 10 m respektive 20 m (olika för olika deltagare).

Särskild taxa kretsloppsanläggning: Nej

MHK är dispensinstans.

Fråga nr 3. Omhändertagande av avloppsfraktioner från små avlopp

- Hur tas slam från enskilda avlopp omhand i er kommun?
- Hur hanteras slam från BDT-anläggningar?
- Hur många slutna tankar finns ungefär?
- Ser ni logistikfördelar med att ha en mottagning för slam, klosettatten mm i en viss del av kommunen, jämfört med nuvarande hantering?
- Har ni i er kommun funderat på alternativa sätt att behandla det traditionella slammet från små avlopp? Dvs inte bara klosettattnet.
- Om ni har en alternativ lösning för omhändertagande av avloppsfraktioner från enskilda avlopp, hur ser denna lösning ut och vem är ansvarig för den?
- (lägg gärna till någon mer fråga inom samma ämnesområde)

➔ Kom gärna överens om minst en - gärna fler - konkreta aktiviteter på hur ni eller någon annan kan arbeta vidare med frågan om alternativa sätt att behandla det traditionella slammet, ange gärna vem.

➔ Kom gärna överens om minst en "olöst" fråga som behöver utredas / diskuteras vidare.

Minnesanteckningar:

Grupp nr 6: *Slam från enskilda avlopp tas omhand i vår kommun såhär (och lika gäller för slam från BDT-anläggningar)*

- *Hässleholm: Körs till annan kommun. Inget kretslopp"*
- *Växjö, Tingsryd m.fl.: Lämnas på reningsverken i kommunerna. Har mest heltömning. Lite deltomning (som inte fungerar så bra). Reningsverken har flaggat för att de inte har kapacitet att ta emot. Planerar att börja med tvåfacksbil, för att inte behöva ta vattenfasen. Minskar volymen och därmed transporten och den hydrologiska belastningen. Funderar på att ordna någon egen anläggning för det enskilda slammet. Har egen biogasanläggning för matavfall. Har haft bil med avvattnare. Mycket tekniska problem med den men ändå intressant för framtiden eftersom det minskar volymen så mycket.*
- *Tanum: Hygieniseringsanläggning för slutna tankar – spridning på åkermark. Övrigt slam från enskilda anläggningar går till kommunala reningsverk. Det mesta går direkt in i slamfasen för stabilisering och avvattning.*

Fråga nr 4. Samarbete inom kommunen (miljö, avfall, VA, m fl) om små avlopp

Exempel på frågor att diskutera:

- Deltar/bidrar avfallsidan på något sätt i tillståndsgivningen för enskilt avlopp? T ex remiss vid tveksamma placeringar ur slamhämtningssynpunkt.
- Information till abonnenter och kommunikation kring de enskilda avloppen, t ex för att undvika ovidkommande föremål eller ämnen i slamavskiljare, latrinkärl och slutna tankar – vems ansvar är/bör det vara? Miljökontoret, renhållningen, VA? Sker samarbete? Goda exempel?
- Hur sker kommunikation kring enskilda avlopp mellan miljömyndigheten och avfallssidan i er kommun? T ex kring nya fabrikat av minireningsverk som ska slamtömmas, riktlinjer för avstånd till uppställningsplats för slambil, dispens för slamtömning osv?
- (lägg gärna till någon mer fråga inom samma ämnesområde)

→ Kom gärna överens om minst en - gärna fler - konkreta aktiviteter på hur ni eller någon annan kan arbeta vidare med frågan om samarbetet kring de små avloppen mellan miljö- och avfallsavdelningarna i kommunen, ange gärna vem.

→ Kom gärna överens om minst en "olöst" fråga som behöver utredas / diskuteras vidare

Minnesanteckningar:**Grupp nr 4: Samverkan miljö och avfall:**

- Läsbehörigheter för miljöinspektörer i avfallssystem
- samverkan vid bygglovsansökan
- avfall ger teknisk beskrivning till tömnings entreprenörer
- flesta fastighetsägare vill ha fällning i slamavskiljare ej fosforfälla
- miljöinspektör följde med slambilen och tog bilder på anläggningen för inventeringen